

חמשה מנהגים ויכלכל יוסף, שאלה א'

הקדמה :

החלטנו להביא במסגרת "היומי" שלנו גם מה שכתב מו"ר אבינו עט"ר, על כתביו של מו"ר סבנו צ"ת ואשר נתפרסמו בנתיבי עם חלק ב' (מהדורה ראשונה. התשכ"ו). וכן הוצאו לאור כספר נפרד "ויכלכל יוסף" (מהדורה שניה, מהדורת יוסף, התשס"ח).

הסבא קדישא שלנו הרה"ג הרי"ח הכהן (יוסף חיים הכהן) זצוק"ל. הותיר אחריו כמה כתבי יד, שבהדפסתם עסק מו"א, אלה היו תשובותיו לשואליו, תשובות מקיפות ומשופעות בד"ק. החבורים שנפיץ במסגרת "היומי" יהיו התקצירים שמצא מו"א עט"ר לנכון לכתוב למען ירוצו הקוראים בשיטין של ההדברים. להלן שאלה א'.

א. המנהג הראשון שהובא לפני הרב :

"נהגו לומר קדיש אחר מזמור לדוד ה' אורי וישעי, הן בסיום תפלת שחרית והן לאחר תפלת ערבית".

התשובה: על הקדיש שאומרים אחר מזמור לדוד ה' וכו' בסיום תפלת שחרית, "כך נהוג בירושלים ברוב הקהילות וגם בבית הכנסת בית-אל, שמתפללים על פי הקבלה אומרים אותו ושכן המנהג בכל ארץ ישראל ובחוץ-לארץ. ושגם אחר ערבית ישנן קהילות, שנהגו כן ואפילו אם לא נתפשט מנהג זה, כי אם בקהילת השואלים, אין לשנות המנהג."

ב. מנהג אחר: "כששליח צבור כהן ואין כהן אחר בבית הכנסת מפסיק ועולה לדוכן."

התשובה: "נכון יותר שיעמוד הכהן במקומו וכל העם יחזירו פניהם אליו ושכן מנהג ירושלים. אבל אם אי אפשר שכל העם יחזירו פניהם לכהן, עולה לדוכן בכדי שיוכלו הקהל להפוך פניהם אליו."

ג. "נהגו לעמוד כל הקהל גם בתקיעות דמיושב".

התשובה: "מנהג יפה הוא."

ד. את "ובספר חיים" וכו' חוזר הכהן בעומדו בדוכן לאומרם בקול רם."

התשובה: "מה שהכהן חוזר לומר "וכתוב" "ובספר" בקול רם בעומדו בדוכן. ימשיכו מנהגם שאין לשנות המנהג".

ה. המנהג החמישי, שעליו נסתפקו השואלים: "כשחל ראש השנה בשבת, האם מקדימים "לכה דודי" לפיוט "אחות קטנה".

התשובה: "מנהג ירושלים להקדים קבלת שבת, וכן הדין בשאר מועדים, שקודם מזמור הרגל אומרים קבלת שבת".

המובא לעיל הוא, כאמור, תמצית התשובות המפורטות, שנשלחו לקהילת השואלים. אנשי עדת המנסטרליס, ספרדים בני אינדיינפולי, אשר בטורקיה. המדובר חל ב-ב' באדר א' התרע"ט (בדיוק לפני מאה שנים בול!!!!).

אהוד